

PROGRAMACIÓ GENERAL ANUAL O PLA DOCENT

NIVELL	Segon	ETAPA	BATX	CURS	2025-2026
ÀMBIT	Humanitats i ciències socials				
ÀREA/MATÈRIA	Història de la Filosofia				
DEPARTAMENT O EQUIP DE NIVELL	Humanitats i ciències socials				
PROFESSOR/MESTRE	Olga Carbonell Pardo				

1. OBJECTIUS GENERALS

2. COMPETÈNCIES CLAU I COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Competències clau

C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8
Competència en comunicació lingüística	Competència plurilingüe	Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria	Competència digital	Competència personal, social i d'aprendre a aprendre	Competència ciutadana	Competència emprenedora	Competència en consciència i expressió culturals
X	X		X	X	X		X

Competències específiques

Competència 1 Avaluar els arguments atenent el seu context històric, social i cultural, identificant les influències que els sustenten i la seva repercussió en la història de la filosofia per descobrir la naturalesa dels seus possibles dogmatismes i fal·làcies.

Competència 2 Interpretar i comunicar qüestions filosòfiques a partir de la selecció i l'anàlisi rigorosa de fonts de la història de la filosofia per entendre el nostre present atenent el passat i per produir i transmetre judicis i tesis personals i desenvolupar una actitud indagadora, autònoma, rigorosa i creativa en l'àmbit de la reflexió filosòfica.

Competència 3 Aplicar la dissertació filosòfica per contraposar i posar en diàleg les idees dels diferents pensadors i pensadores de la història de la filosofia, i així connectar el present amb el passat per transformar-lo d'acord amb els grans consensos sorgits dels drets humans i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS).

Competència 4 Reconèixer com els problemes filosòfics s'han plantejat en les diferents èpoques i autores i autors i comparar-ho, a partir de l'anàlisi i la interpretació de textos dels principals autors i autores de la història de la filosofia, per reconèixer la radicalitat i la transcendència d'aquestes qüestions i abordar-les amb el bagatge de les aportacions de la tradició filosòfica.

Competència 5 Avaluar de manera global, sistèmica i transdisciplinària problemes ètics i polítics fonamentals i d'actualitat analitzant-los filosòficament per poder tractar-los de manera creativa i prendre una posició.

Competència 6 Desenvolupar la sensibilitat i la comprensió crítica de l'art i altres manifestacions amb valor estètic a partir de les principals idees filosòfiques sobre la bellesa i la creació artística per contribuir a l'educació estètica.

3. SABERS

Què és l'ésser humà?

Caracterització de les explicacions antropològiques de Sòcrates, Plató i Aristòtil com a origen de les antropologies posteriors. Anàlisi i valoració de la vigència de les principals respostes modernes a la pregunta per la consciència i el coneixement. Anàlisi crítica del projecte il·lustrat: la confiança en la raó, l'educació i la ciència com a projecte emancipador de l'individu. Anàlisi crítica de l'evolució de la reflexió i l'experiència estètica, des de Grècia fins avui, mitjançant els conceptes de poètica, artesanía, art i disseny.

Què puc saber?

Interpretació i producció d'informació amb rigor argumentatiu per reconèixer la historicitat i la universalitat dels problemes i de les teories filosòfiques. Caracterització de la cosmovisió mítica i la teorització filosòfica a Grècia com a origen de la filosofia occidental. Identificació del problema de la realitat en la filosofia presocràtica com a primer problema de la història de la filosofia. Comparació del paper de la filosofia en els sofistes i Sòcrates en el context de la il·lustració grega. Anàlisi comparada de les respostes de Plató i Aristòtil a la pregunta pel coneixement i la realitat. Explicació de la relació entre el context polític i cultural i l'evolució de la filosofia i la ciència en l'hel·lenisme, mitjançant l'exemple de l'estoïcisme i l'epicureisme. Explicació de la relació entre el context polític i cultural i l'evolució teològica de la filosofia medieval, mitjançant les respostes al problema entre fe i raó d'Agustí d'Hipona, Tomàs d'Aquino, Ramon Llull i Guillem d'Ockham. Explicació de la relació entre el context polític i cultural del Renaixement, el protestantisme i la revolució científica, fonaments de l'època moderna europea. Valoració del gir epistemològic de la filosofia moderna mitjançant la comparació de racionalistes i empiristes: Descartes i Hume com a hereus de la filosofia grega i com a orígens de les teories del coneixement posteriors. Caracterització de la filosofia crítica d'Immanuel Kant com a síntesi de les confrontacions entre empirisme i racionalisme davant de la pregunta pel coneixement i com a conclusió de l'època moderna. Anàlisi i valoració de la vigència de la crítica a la ciència de l'Escola de Frankfurt. Revisió de la tradició cultural, religiosa i filosòfica occidental mitjançant la crítica als paradigmes de la modernitat, i l'origen de la postmodernitat en la filosofia del martell de Nietzsche. Construcció d'una concepció dinàmica de la història del pensament mitjançant la revisió dels problemes filosòfics de la filosofia analítica (Ludwig Wittgenstein). Explicació de la relació entre el context polític i social i el problema del ser en l'ésser humà: la superació de la raó pura cartesiana de la tradició mitjançant la raó vital de José Ortega y Gasset i la raó poètica de María Zambrano. Anàlisi crítica de l'evolució de la noció de bellesa, des de Grècia fins avui, mitjançant els exemples de Plató, Kant i Baumgarten.

Què he de fer?

Anàlisi crítica de l'evolució de la discussió ètica a Grècia: contextualització de l'intel·lectualisme socraticoplàtonic, de les teories de la virtut en Plató i Aristòtil, del concepte d'eudemonia i del concepte d'ataràxia de les escoles hel·lenístiques, i identificació d'aquestes diferents respostes com a origen de les ètiques posteriors. Anàlisi i valoració de la vigència de les confrontacions i les complementacions de les diferents respostes modernes a la pregunta per l'acció, mitjançant la caracterització de les ètiques teleològiques i les ètiques deontològiques. Explicació de la relació entre el context polític i social i el problema de "ser" de l'ésser humà: la pregunta pel subjecte i la responsabilitat, mitjançant les respostes de l'existencialisme (Heidegger i Sartre).

Com vivim junts?

Diàleg que porti raons pertinents, relacionant-les amb les dels altres, trobant punts d'encontre, per arribar a conclusions complexes i creatives. Revisió de la viabilitat i la vigència dels projectes polítics de Plató i d'Aristòtil. Explicació de la relació entre el context polític i cultural i l'evolució de l'ètica en l'hel·lenisme, mitjançant l'exemple de l'estoïcisme i l'epicureisme.

Anàlisi crítica, a partir de la figura d'Hipàtia d'Alexandria, de l'evolució del paper de les dones en la cultura i la filosofia grega, i del biaix de gènere en la transmissió de la història i la cultura d'Occident. Anàlisi crítica, a partir de la figura polifacètica d'Hildegarda de Bingen, del paper de les dones en la cultura i la filosofia medieval, de la via religiosa com a únic camí cap a la cultura de les dones al llarg de la història i del biaix de gènere en la transmissió de la història i la cultura d'Occident. Valoració del pas a l'estructura política moderna mitjançant la revisió de les teories del contracte social com legitimacions teòriques de l'estat modern. Anàlisi crítica de la relegació de les dones en les construccions teòriques de la societat civil dels contractualistes. Anàlisi i valoració de la vigència de la crítica marxista al capitalisme. Revisió de la vigència de l'anàlisi del totalitarisme de Hanna Arendt. Avaluació crítica de problemes ètics actuals en relació amb les diferents generacions dels drets humans: drets de generacions futures, drets dels col·lectius, drets digitals, drets mediambientals i drets dels animals. El subjecte de drets i el cercle expansiu de l'ètica.

4. SEQÜENCIACIÓ ANUAL I TEMPORALITZACIÓ

SA	Títol de la situació d'aprenentatge	Durada en hores
TRIMESTRE 1		
1	Presentació. Què és la filosofia? Model d'examen de les PAU.	3
2	Plató	12
3	Descartes	12
TRIMESTRE 2		
4	Hume	9
5	Kant	10
6	Mill	9
TRIMESTRE 3		
7	Nietzsche	10
8	Nussbaum	7
		72

5. CONNEXIONS AMB ALTRES ÀREES O MATÈRIES

La filosofia, com a disciplina orientada a la recerca del sentit, la reflexió crítica i la fonamentació racional del coneixement, es vincula de manera directa o indirecta amb totes les matèries del currículum. La seva presència no s'ha d'entendre només com una assignatura aïllada, sinó com un eix transversal que aporta eines conceptuals, metodològiques i ètiques al conjunt de l'aprenentatge.

6. ESTRATÈGIES METODOLÒGIQUES GENERALS

Metodologies usades a la matèria de Filosofia

Classes magistrals

Tot i que el protagonisme recau en l'alumnat, les classes magistrals tenen un paper clau per estructurar, introduir i aprofundir en conceptes i doctrines filosòfiques complexes. Aquest mètode garanteix la transmissió ordenada dels continguts fonamentals i ofereix marcs teòrics per a la reflexió.

Diàleg socràtic

Metodologia on el docent guia l'alumnat amb preguntes que condueixen a reflexionar, descobrir incoherències i avançar cap al coneixement. És un mètode transversal, usualment incorporat en les classes més expositives i en els espais de reflexió, on es fomenta la reflexió crítica, la capacitat d'autocorrecció i el pensament profund.

Aula inversa

L'alumnat treballa materials, dins o fora de l'aula, en grups heterogenis o de forma individual, amb un acompanyament de la docent moderat. Es dedica un temps a classe per exposar la recerca realitzada a la resta de companys i establir una discussió, una aplicació pràctica o la resolució de dubtes. Aquesta metodologia exigeix un nivell de responsabilitat, afavoreix l'autonomia i genera una mirada horitzontal sobre els processos d'ensenyament-aprenentatge.

Anàlisi de textos filosòfics (individual i en grups heterogenis)

L'anàlisi de textos filosòfics fomenta la comprensió lectora, l'autonomia i l'aprofundiment, permet contrastar interpretacions, cooperar en la comprensió i enriquir-se de la diversitat i afavoreix les habilitats de lectura crítica i comprensió conceptual.

7. MESURES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT GENERALS

Els alumnes amb NE són atesos seguint les indicacions que es descriuen a les seves fitxes individuals d'atenció a la diversitat. Les estratègies més habituals que s'apliquen com a mesures d'atenció a la diversitat són:

Més temps per realitzar les proves.
Alternar proves escrites i orals.
Suport oral a les proves escrites: per part del professorat llegir en veu alta les instruccions específiques de cada prova i assegurar-se que s'entenen els enunciats.
En els exàmens escrits cal presentar les preguntes per escrit (no dictades).
No fer copiar els enunciats dels exercicis massa llargs.
Reduir-li activitats repetitives. Menys quantitat per focalitzar l'atenció i perquè tingui temps de repassar.
Assegurar-nos que ha comprès els enunciats abans de fer l'exercici.
Reforç positiu.
Recomanar la presa d'apunts esquemàtics i l'ús complementari d'apunts d'altres companys.
Presentar els continguts curriculars amb suports variats: visuals i/o auditius (esquemes, mapes conceptuals, PPT, documentals, pissarra digital...)
Presentació de treballs fets amb ajuda de l'ordinador
Donar més temps perquè pugui realitzar les tasques encomanades i les pugui revisar.
Disposar de materials de consulta que li facilitin el treball en aquells aprenentatges on té més dificultats.
Facilitar els esquemes plens o la teoria que ha d'estudiar.
Proposar-li material alternatiu per aprendre millor.
Especificar al butlletí de notes que s'ha realitzat una adaptació metodològica.
Evitar comentaris com: ha de millorar el seu nivell de lectura, cal que s'esforci a millorar la seva ortografia...
Mantenir rutines.
Ajudar-lo a ordenar i organitzar el seu espai de treball i els seus materials (agenda, carpeta...).
Establir contacte ocular. Proximitat de l'alumne i el professor.
Allunyar-lo de llocs on hi hagi estímuls distractors (intentar evitar finestres, companys moguts...).
Fer-li participar a l'aula.
Supervisió constant de totes les tasques que creiem importants
Donar les instruccions d'una en una.
Proporcionar-li petits descansos. Permetre-li pauses en les tasques llargues.
Fracccionar-li les feines llargues.
Especificar al butlletí de notes que s'ha realitzat una adaptació metodològica.
Evitar comentaris com: ha d'estar més atent a classe, cal que s'esforci a millorar la seva actitud o el seu comportament.

8. CRITERIS D'AVUACIÓ

Competència 1.

1.1 Avaluar críticament discursos, orals i escrits, sobre qüestions i problemes filosòfics que apareixen al llarg de la història de la filosofia, demostrant una comprensió correcta de les estructures argumentatives.

1.2 Produir rigorosament arguments a partir de l'estudi de la història de la filosofia, aplicant les normes lògiques, retòriques i argumentatives, i detectant i evitant maneres dogmàtiques, fal·lacies i biaixos per exposar les pròpies opinions i idees, tant oralment com per escrit.

Competència 2.

2.1 Construir un coneixement rigorós de fonts i textos filosòfics, aplicant tècniques de cerca, anàlisi, organització i comparació i relacionant-los correctament amb els contextos històrics, problemes o tesis, autors i autors, i amb altres àmbits i activitats culturals.

2.2 Construir discursos propis sobre problemes historicofilosòfics, mitjançant l'elaboració i la presentació de documents i treballs de recerca documental, tant de manera individual com grupal.

Competència 3.

3.1 Intercanviar i avaluar críticament idees sobre qüestions filosòfiques a partir de la dissertació.

3.2 Argumentar rigorosament les pròpies idees en activitats de dissertació filosòfica.

3.3 Participar de manera oberta, compromesa i respectuosa en activitats de diàleg sobre qüestions i problemes filosòficament rellevants per crear una dissertació compartida.

Competència 4.

4.1 Distingir les principals preguntes de la història de la filosofia i les diferents respostes filosòfiques mitjançant la indagació i l'anàlisi i la interpretació de textos filosòfics.

4.2 Relacionar les diferents respostes filosòfiques que s'han donat en la cultura, mitjançant l'anàlisi de textos i altres formes d'expressió cultural amb les respostes de la història de la filosofia.

4.3 Comparar les diferents preguntes, idees, tesis i controvèrsies filosòfiques de la història del pensament, mitjançant el diàleg diacrònic amb els textos de la història de la filosofia i amb el diàleg sincrònic sobre els textos de la història de la filosofia.

4.4 Valorar la pluralitat, la complexitat i la dialèctica de la història del pensament, mitjançant la comprensió i l'expressió de les relacions d'oposició i complementarietat entre les tesis, escoles, filòsofes i filòsofs de les mateixes èpoques i tradicions o de diferents.

Competència 5.

Criteris d'avaluació 5.1 Avaluar críticament problemes contemporanis complexos emprant els conceptes, les idees, les teories i les controvèrsies historicofilosòfics que poden contribuir a clarificar-los.

5.2 Elaborar propostes crítiques i personals sobre els problemes contemporanis complexos fent ús d'idees, teories, estratègies argumentatives i el diàleg filosòfic.

Competència 6.

6.1. Comprendre l'evolució de la reflexió estètica sobre la bellesa, l'experiència estètica i els conceptes d'artesanía, art i disseny al llarg de la història mitjançant l'anàlisi de textos filosòfics i de diferents expressions artístiques.

6.2 Construir un judici propi sobre diferents expressions artístiques, tot aplicant els conceptes estètics a les valoracions d'aquestes expressions.

9. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Avaluació	L'avaluació serà igual durant tots els trimestres. Els exàmens parcials seran en dates de previ avís i inclouran un o dos temes. El contingut de l'examen parcial serà sempre aquell exposat durant les classes. El temari d'examen s'avisarà el dia que s'informi de la data de l'examen. Tindran una durada d'una hora. L'examen global inclourà tot el temari donat durant el trimestre. Tindrà una durada d'una hora i mitja. L'actitud es puntuarà en base al comportament diari, tenint en compte l'atenció, la participació i l'interès que l'alumne mostri a l'aula. La nota de l'actitud inclou l'entrega de tasques breus realitzada a l'aula. La docent mesurarà aquest ítem en un diari. Cal assenyalar amb “+/-” l'actitud de l'alumne/a. La nota d'actitud sortirà de fer el càlcul: $((\text{núm. de "+"} - \text{núm. de "-") / (\text{dies})) * 10$. El principi i final de classe estarà marcat pel timbre; en cas de no estar a classe a l'inici d'aquesta i no tenir una justificació, l'alumne tindrà un retard. Cada 2 retards acumulats es baixarà 0'5 punts de la nota final del trimestre en la nota corresponent a l'actitud. La còpia i ús de mòbils durant els exàmens estarà sancionat amb una qualificació d'un 0. Les errades ortogràfiques es penalitzaran amb un -0,1. Els alumnes i les alumnes amb dislèxia diagnosticada estan exempts d'aquesta norma. En aquests últims casos, se'ls hi descomptarà un 0,1 cada tres errates ortogràfiques. Per tal d'aprovar el curs és necessari que la nota de cadascun dels trimestres sigui igual o superior a 4 i que la suma de les notes dels tres trimestres sigui igual o superior a 15. L'estructura de l'avaluació està formada per cinc ítems amb diferent ponderació. Actitud – 10% Examen global – 40% Examen parcial – 20% Examen parcial / Dissertació – 20% Comentari de text – 10%
-----------	---

10. CRITERIS DE RECUPERACIÓ

Al final de cada trimestre, i en el cas que la matèria no hagi estat superada, hi haurà la possibilitat de recuperar la matèria mitjançant les següents dues activitats:

1. Un treball de recuperació amb activitats sobre els continguts treballats durant el trimestre. El treball constarà de diversos exercicis que la docent consideri que l'alumnat no ha assolit de manera idònia i s'entregarà fet a mà i en paper.
2. Una prova escrita de recuperació. Els continguts d'aquesta prova seran anunciats a l'alumnat per la docent.

Per tal de considerar recuperada la matèria, cal obtenir una qualificació de 5 punts a partir dels següents càlculs:

1. El treball de recuperació pondera un 20% de la nota, sempre i quan la nota sigui superior a 6 punts.
2. La prova escrita pondera un 80% de la nota de recuperació, sempre i quan la nota sigui superior a 4 punts.

En el cas que la matèria quedi recuperada, la nota que obtindrà l'alumne o alumna serà de 5 punts.

La recuperació final al mes de juny consistirà únicament en un examen, en el qual l'alumne haurà de resoldre sèrie d'exercicis teòrics i pràctics en funció dels trimestres que hagi suspès, de manera que es tindrà l'opció de recuperar qualsevol dels tres trimestres. En el cas que la matèria quedi recuperada, la nota que obtindrà l'alumne o alumna serà de 5 punts en els trimestres recuperats.

A la convocatòria extraordinària, s'aplicaran els mateixos criteris amb l'única diferència que la nota que obtindrà l'alumne/a serà, exactament, la nota que hagi obtingut de fer la mitjana ponderada del treball i de la prova escrita.

En cap cas la recuperació d'un trimestre permetrà a l'alumnat obtenir més d'un 5. Això és, que la recuperació trimestral només dona la possibilitat d'aprovar la matèria amb un 5. En cas que l'alumnat hagi de realitzar la recuperació extraordinària, la nota que s'obtingui d'aquesta darrera avaluació podrà ser superior a 5, és a dir, si un/a alumne obté un 7, aquesta serà la seva nota final de la matèria.

Segons el calendari escolar, les recuperacions tindran cabuda en les dates següents:

Recuperació del 1r trimestre: mes de gener (després de les festes de Nadal) entre la segona i tercera setmana

Recuperació del 2n trimestre: mes d'abril (després de Setmana Santa).

Recuperació del 3r trimestre: mes de maig (abans de les PAU).

11. MATERIALS I RECURSOS

Llibre de text de l'editorial Baula com a recurs complementari.

Els recursos audiovisuals de caràcter didàctic adjunts al grup de classe creat al Teams.

Dossier d'apunts per ampliar informació. El contingut avaluable del dossier d'apunts elaborat per la docent serà explicat a classe.